Turkish Studies *Educational Sciences*

Volume 14 Issue 4, 2019, p. 1367-1379

DOI: 10.29228/TurkishStudies.23511

ISSN: 2667-5609

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info / Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş:* 11.07.2019

✓ *Accepted/Kabul:* 10.08.2019

✍ *Report Dates/Rapor Tarihleri:* Referee 1 (19.07.2019)-Referee 2 (25.07.2019)- Referee 3 (26.07.2019)

This article was checked by iThenticate.

7. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDA YER ALAN KONUŞMA ETKİNLİKLERİNİN ANALİZİ

*Mehmet FİDAN**

ÖZ

Dinleme, konuşma, okuma ve yazma alanlarından oluşan ana dili eğitimi bireylerin zihinsel ve duygusal yönden gelişimine olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Ana dili eğitimi bireysel gelişim özelliğinin yanında toplumsal açıdan da önemli konumda bulunur. Çünkü toplumsal etkileşimin sağlanmasında ve bireyler arasında iletişim kurulmasında ana dilini kullanma becerileri önemli konumda bulunmaktadır. Bireylerin kendilerini ifade edebilmelerinin en temel yollarından olan konuşma, günlük hayatta en çok kullanılan dil becerilerindendir. Konuşma becerisi gelişmiş bireylerin kendilerini en doğru şekilde ifade etmeleri mümkün olmaktadır. Bu sebeple Türkçe derslerinde uygulanan konuşma etkinliklerinin öğrencilerin gelişimlerine katkısının incelenmesi gerekmektedir. Yapılan bu çalışmada güncel müfredat kapsamında kullanılmakta olan Türkçe ders kitaplarındaki konuşma etkinliklerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi vasıtasıyla araştırmanın veri kaynağında yer alan konuşma etkinlikleri belirlenmiş ve analiz edilmiştir. Bu çalışmada veri kaynağı olarak 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı seçilmiştir. İlk olarak 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabında yer alan metinlere ait konuşma etkinlikleri belirlenmiştir. Daha sonra bu metinlerde yer alan konuşma etkinlikleri ulaşılmaması beklenen hedefler ve kullanılan yöntemler açısından değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda ders kitabındaki konuşma etkinliklerinde genel olarak güdümlü konuşma, eleştirel konuşma, sunum yapma, tartışma yöntemlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca incelenen ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinin genelinin ilgili metne hazırlık amacıyla kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ana dili eğitimi, konuşma eğitimi, güdümlü konuşma

Dr. Öğretmen-MEB, E-posta: fidanm3838@gmail.com

ANALYSIS OF THE SPEAKING ACTIVITIES IN THE 7TH GRADE TURKISH LESSON BOOK

ABSTRACT

Mother language education, which includes listening, speaking, reading and writing, contributes positively to the development of individuals in terms of mental and emotional aspects. Mother language education is also important in terms of social development as well as individual development. This is because language skills have an important role in providing social interaction and communicating with individuals. Speech, which is one of the most basic ways for individuals to express themselves, is one of the most used skills in daily life. It is possible for individuals with advanced speech skills to express themselves correctly. For this reason, the contribution of speaking activities in Turkish lessons to student's development needs to be examined. For this reason, it is aimed to evaluate the speech activities in the Turkish lesson books that are currently being used. Document analysis was used as the method in the research. Speech activities in the data source of the research were identified and analyzed through document review. In this research, 7th Grade Turkish Textbook was chosen as the data source. Firstly, speaking activities of the texts in the 7th Grade Turkish Textbook were determined. Then, the speech activities in these texts were evaluated in terms of the objectives to be achieved and the methods used. As a result of the research, it was determined that the speaking activities in the lesson book generally used focused speech, critical speech, presentation and discussion methods. In addition, it was concluded that the speech activities in the textbook were used for preparation for the text.

STRUCTURED ABSTRACT

1. Introduction

Mother language education, which includes listening, speaking, reading and writing, contributes positively to the development of individuals in terms of mental and emotional aspects. Mother language education is also important in terms of social development as well as individual development. This is because language skills have an important role in providing social interaction and communicating with individuals.

Mother language education is acquired at the end of certain formal and informal processes. In informal education, family, environment, media, in the active position. In formal education, schools take responsibility. Among the most important goals of the education process are the effective use of their mother language by individuals. The formal processes in mother language education are the responsibility of schools. The most important part of the mother language education process in Turkey schools is Turkish lessons. In 2018, Turkish curriculum was grouped as listening, reading, writing and speaking skills. In the new program, grammar subjects are presented in these title. Turkish lesson books are used as the most basic tools for the acquisition of these skills.

For this reason, in order to improve student's speaking skills, speaking activities in Turkish lesson books should be evaluated in terms of quality.

2. Method

Speech, which is one of the most basic ways for individuals to express themselves, is one of the most used skills in daily life. It is possible for individuals with advanced speech skills to express themselves correctly. For this reason, the contribution of speaking activities in Turkish courses to student's development needs to be examined. For this reason, it is aimed to evaluate the speech activities in the Turkish lesson books that are currently being studied.

Document analysis was used in the research. In the research, 7th grade Turkish lesson book was chosen as the data source. The Turkish lesson book examined consists of eight themes. These are Values, Nature and Universe, National Culture, National Struggle and Atatürk, Citizenship, Health and Sports, Arts, Science and Technology. There are four texts in each theme. One of them is the listening text. In addition to these topics, there are free reading texts at the end of each theme. During the research, the qualifications to be sought during the speech activities were determined. In order to determine these qualifications, the Turkish Lesson Teaching Program 2018 was used as a resource. While examining the book, the methods and techniques included in the program were utilized.

3. Findings, Discussion and Results

During the research process, speech activities of 32 subjects in eight themes in 7th Grade Turkish lesson book were examined. These subjects *Ülkem'in Renkli Haritası, Dünyayı Güldüren Adam, Bayrak, Bilmece, İstanbul Liseli Küçük Hasan, Mustafa Kemal'in Kağnısı, Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri, 15 Temmuz Şehitlerinin Adları Okullarda Yaşatılıyor, Ak Sakallı Bilge Dede, Sorumluluklarımız, Harman Yerinde, Gool, Benim Adım: Şeker Çocuk, Yeterli ve Dengeli Beslenme, Hastahane, Belkıs Tiyatrosu, Geleneksel El Sanatları Çarşısı, (Müzik, İnekler, Çiçekler ve Başka Şeyler), Ay Şairi, Buluşa Doğru, Kara Tren, Medya Yalnızca Televizyon ve Gazeteden İbaret Değildir, Patent*. Speaking activities are often prepared designed. Students are required to conduct research on the subject and present it throughout the speech activities. In addition, methods and techniques such as focused speech, discussion, make a presentation are frequently mentioned. In addition, vocabulary method and participatory speech are included in these activities. Through these activities, it is aimed to contribute to the development of student's self-confidence, to be able to express themselves correctly and effectively and to learn to communicate in respect of the society.

As a result of this study conducted in order to evaluate the speech activities in Turkish Lesson books, it was determined that the activities were in a way to contribute positively to the student's speaking skills. When the methods and techniques used in speech activities were examined, it was determined that the more preferred method was the focused speech. As the beginning of the focused speech, news texts, visuals, case studies, stories, poems, the life of successful people, concepts, etc. has been used. In addition, methods such as discussion method, critical speech method, vocabulary method, participatory speech

and presentation were also used. It was determined that a subject given under the title of listening was related to writing skill.

Keywords: Mother language education, speaking education, focused speech

Giriş

Toplumsal iletişimin sağlanmasında önemli konumda bulunan ana dili etkili kullanabilme becerisi, bütüncül bir yapıdadır. Bu becerinin bireylerde etkin biçimde kazanılması ailenin, çevrenin, okulun işbirliğini gerektirir. Ana dilini etkin biçimde kullanabilen bireylerin hem duygusal hem de zihinsel yönleri gelişim göstermekte ve bu durum diğer öğrenme alanlarını da doğrudan etkilemektedir. Bu durum ana dili becerilerinin geliştirilmesi konusunda bireylerin iyi eğitim almalarını zorunlu kılmaktadır. Ana dili eğitimi belirli formal ve informal eğitim süreçlerinin birleşimi ve etkileşimi ile kendisini göstermektedir. Bireylerin ana dili kullanma becerilerinin gelişmesi onların yaşamları boyunca kimi süreçlerde informal etkenlerle kimi süreçlerde ise formal etkenlerle etkileşim halinde olmalarını gerektirmektedir. Ana dili eğitiminin anne karnında başladığına yönelik çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bu durum anne karnındaki bebeğin seslere tepki verme davranışına dayandırılmaktadır (Güneş, 2010: 28-33). Bu informal süreçlerin bebeklerin zihinsel faaliyetlerinde ne kadar etkili olduğu tartışma konusu olarak devam etmektedir. Cüceloğlu (2010) bebeklerin geçirdiği zihinsel süreçlere yönelik şu açıklamalarda bulunmaktadır:

“Çocuk doğduğundan 6 saat sonra hipokampusta, o örtük bellekte, anlam verme sistemini geliştirmeye başlıyor ve değerler de anlam verme sisteminin bir parçası olarak daha korteks gelişmeden önce duygusal yaşamla birlikte gelişmeye başlıyor.” (Cüceloğlu, 2010: 343). Görüldüğü üzere araştırmacı, bebeklerde zihinsel süreçlerin yani anlam verme davranışının doğumdan 6 saat sonra başladığını ifade etmektedir. Bu durum onun bireylerde eğitim süreçlerinin doğumla başladığını düşündüğünün göstergesidir. Sağlıklı bireylerin değerler sisteminin içinde, kullandıkları ana dilleri ilk sıralarda yer almaktadır. Çünkü bireyler dış uyaranlar olan ses, görüntü, koku, tat, dokunma vb. ile elde ettiği verileri zihinsel süreçlerden geçirirler. Daha sonra bu bilgiler doğrultusunda kendilerini ifade etme isteği duyarlar. Sağlıklı bireyler kendilerini sözlü, yazılı ya da beden hareketleri ile ifade ederler. Elbette insanın kendisini ifade etmesinin sanatsal ve estetik boyutları da bulunmaktadır. Ancak insanların gündelik yaşamlarındaki genel davranışları göz önünde bulundurulduğunda sözlü, yazılı ve beden hareketleri ile kendini ifade etme şeklinin baskın olduğu görülmektedir.

Ana dili eğitimi çok boyutlu yapısı ile eğitimcilerin ilgilendiği konuların başında gelmektedir. Ana dili eğitiminin önemi toplumsal iletişimin sağlanmasında da kendisini göstermektedir. Bu sebeple devletlerin eğitim programlarının en önemli hedefleri arasında bireylere iyi bir ana dili eğitimi verebilmek ve onlara ana dili sevgisi kazandırabilmek yer almaktadır. Türk eğitim sisteminde de bu durum kendisine yer bulmuştur. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nda bu durum açıklanmaktadır:

Madde 2 – Türk Millî Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlaki, insani, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline

getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek; (1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, s. 5101)

İlgili maddede yer alan kültürel değerler ifadesi ana dili de içermektedir. Ayrıca ilgili kanunda özel manada dil eğitime de dikkat çekildiği de görülür. Kanunun 10. maddesinde geçen “Millî birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin, eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesine çalışılır ve bu maksatla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile işbirliği yapılarak Mili Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır.” (1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, s. 5103) ifadelerinde de görüleceği üzere ana dil eğitimi, MEB’in en öncelikli hedefleri arasında sıralanmaktadır. 2018 yılında yayınlan Türkçe Dersi Öğretim Programı incelendiğinde Türkçe dersinin dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma kazanımı başlıkları altında tasarlandığı görülmektedir. Dil bilgisi kazanımları ise diğer dil becerisi kazanımlarının alt başlığı şeklinde sunulmuştur. Bu programda da görüldüğü üzere temel dil becerileri dört başlıkta yer almaktadır. Nitekim ilgili programda bu beceriler bireylerin edinim sıraları göz önünde bulundurularak sıralanmıştır. Çünkü sağlıklı bireylerin ilk edindikleri dil becerisi dinlemedir.

Dinlemeden sonra bireylerin kazandığı diğer dil becerisi konuşmadır. İlk olarak duyabilen ancak kendisini bedensel hareketlerle ya da ağlama, bağırma gibi sözcüksel anlamı olmayan seslerle ifade etmeye çalışan bireyler, konuşma becerisini kazanmalarıyla kendilerini ifade edebilmenin en kolay, en çok kullanılan yolunu bulmuş olurlar. Bu durum insanın günlük hayatında en çok dinleme ve konuşma becerilerini kullanmasının ilk sebeplerindendir. Dinleme ve konuşma becerisi informal süreçlerle kazanılmaktadır. Elbette ki bu becerileri formal eğitimlerle daha da geliştirmek mümkündür.

Konuşma eğitimi araştırmacıların ilgi duyduğu eğitsel alanların başında gelmektedir. Bu konuda Sever (2011:22) bireysel ve toplumsal özelliğinin yanı sıra konuşmanın okul, iş vb. ortamlarda da başarının sağlanmasında etkisinin olduğunu ifade eder. Yalçın (2002:144) konuşmanın ancak eğitim yoluyla geliştirilebileceğini ifade eder. Yalçın (2002: 144) 4-16 yaşları arasında iyi bir konuşma eğitimi almayanların ileride bu durumu telafi etmelerinin zor olduğunu belirtir. Konuşma eğitiminin bireylerin kendilerini hazırlıklı ve hazırlıksız durumlarda tam anlamıyla ifade edebilmesini amaçladığını belirten araştırmacı, çağdaş eğitim seviyesine ulaşılabilmesi için eğitim kademelerinde bu durumun üzerinde durulması gerektiğini savunur. Öz (2011:199-204), öğrencilerde konuşma becerisinin geliştirilmesi için yarışmalar ve oyunlar düzenlemesini, sınıfça konuşmalar ve tartışmalar yapılmasını, grup halinde konuşma yapılmasını, topluluk önünde konuşma çalışmalarının yapılmasını, drama yönteminin kullanılmasını, Karagöz, kukla gibi oyunlar oynatılmasını, resimler üzerine konuşulmasını, kendini veya birini tanıtmayı, adres sormayı, derslere yönelik genel değerlendirmelerde bulunmayı vb. önerir.

Akkaya ve Ünal (2016: 82-83) konuşma türlerini hazırlıklı ve hazırlıksız olmak üzere iki ana başlık altında sıralar. Araştırmacılar, günlük konuşmaları, söyleşiyi, tartışmayı, telefonla görüşmeyi, özür dilemeyi hazırlıksız konuşmalar altında; konferansı, söylevi, demeci, tanıtım konuşmasını, paneli, forumu, münazarayı, sempozyumu ve konferansı ise hazırlıklı konuşma başlığı altında toplar. Güneş (2007:115-116) *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma* isimli eserinde konuşma türlerinin sınıflanmasında çeşitli etkenlerin olduğunu belirtir. Ona göre konuşmanın amacı, süreci, yöntemi ve düzeyi konuşma yöntemlerinin belirlenmesinde etkili olmaktadır. Diğer araştırmacılara ek olarak Güneş (2007:115-116) konuşmanın ikna edici, betimleyici ve sorgulayıcı konuşma olmak üzere başlıklara ayrılabilceğini ifade eder.

Derslerin işlenişinde ders kitapları etkin bir konumda bulunmaktadır. Öğretmenler MEB tarafından öğrencilere dağıtılan ders kitapları çerçevesinde planlarını yapmakta ve bu doğrultuda derslerini işlemektedir. Kitaplarda yer alan konuşma etkinliklerinin niteliği de bu nedenle

öğrencilerin konuşma becerisinin gelişimine doğrudan etki edebilmektedir. Bu nedenle Türkçe ders kitaplarında yer alan konuşma etkinliklerinin niteliğinin değerlendirilmesi bir zorunluluk olarak görülmektedir. Türkben (2018:2152) araştırmasında Türkçe ders kitaplarının tür, tema gibi özellikler bakımından nitelikli olduğunu tespit etmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programı incelendiğinde derslerde kullanılacak konuşma yöntem ve tekniklerine yer verildiği görülür. Programda kazanımlar içinde yer verilen konuşma tür ve stratejilerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

“Serbest konuşma, güdümlü konuşma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, katılımlı konuşma, yaratıcı konuşma, empati kurarak konuşma, tartışma, eleştirel konuşma, hafızada tutma tekniği.” (MEB, 2018: 36-51)

Yapılan bu araştırma vasıtasıyla Türkçe ders kitaplarında yer alan konuşma etkinliklerinin yöntem ve teknik açısından niteliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca etkinlikte yer verilen uygulamanın belirtilen yöntem ve tekniklerle uyumlu olup olmadığı da araştırma sürecinde sorgulanan konular arasında yer almıştır.

Yöntem

Bu araştırmanın amacı Türkçe ders kitaplarında yer alan konuşma etkinliklerinin değerlendirilmesidir. Araştırmanın çalışma kaynağı Dersdestek Yayınları tarafından hazırlanan ve 2018 yılından itibaren okutulmaya başlanan *7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı*'dır. İncelenen Türkçe ders kitabı sekiz temadan oluşmaktadır. Bunlar Erdemler, Doğa ve Evren, Millî Kültürümüz, Millî Mücadele ve Atatürk, Vatandaşlık, Sağlık ve Spor, Sanat, Bilim ve Teknoloji başlıkları altında sıralanmıştır. Her temada biri dinleme/izleme metni olmak üzere toplam dört konu başlığına yer verilmiştir. Ayrıca bu konulara ek olarak her temanın sonunda serbest okuma metinleri de bulunmaktadır. Bu çalışmada elde edilen verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2008:187) doküman incelemesinin araştırma konusuna ait yazılı kaynakların analizinde kullanıldığını ve yardımcı rolünün yanında “tek başına veri toplama yöntemi” olarak da kullanılabileceğini belirtir. Araştırma sırasında öncelikli olarak konuşma etkinliklerinde aranacak nitelikler belirlenmiştir. Bu niteliklerin belirlenmesinde MEB'in 2018 yılında yayınladığı Türkçe Dersi Öğretim Programı kaynak olarak kullanılmıştır. Bu programda yer alan konuşma becerisi kazanımları ve bu kazanımlara bağlı olarak sıralanan konuşma yöntem ve teknikleri ders kitabı incelenirken göz önünde bulundurulmuştur. Türkçe Dersi Öğretim Programı incelendiğinde konuşma becerisi kazanımları arasında, dokuz adet konuşma yöntem ve tekniğine yer verildiği görülmektedir. Bunları,

1. Serbest konuşma,
2. Güdümlü konuşma,
3. Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma,
4. Katılımlı konuşma,
5. Yaratıcı konuşma,
6. Empati kurarak konuşma,
7. Tartışma,
8. Eleştirel konuşma,
9. Hafızada tutma tekniği,

şeklinde sıralamak mümkündür (MEB, 2018:36-51). Ayrıca konuşma etkinliklerinin değerlendirilmesi aşamasında etkinliğin derste işlenecek konu ile uyumu, etkinliğin akıcılığı, etkinliğin hedeflenen kazanımlara yönelikliği göz önünde bulundurulmuştur.

Bulgular

Bu araştırmada incelenen kitapta yer alan ilk metin *Mor Salkımlı Ev*'dir. *Mor Salkımlı Ev* metnine hazırlık amacıyla tasarlanan konuşma etkinliğinde güdümlü konuşma yöntemi kullanılmıştır. Konuşma konusu ile işlenecek metin arasında içerik yönünden uyum sağlanmıştır. Buradaki etkinlikte bir gazete haberinden yola çıkarak öğrencilerin konuşturulması amaçlanmıştır. Metinde, Türkiye'ye sığınan mültecilere, halkın yaptığı yardımlardan bahsedilmektedir. Konuşma metninin içeriği "yardımlaşma ve dayanışmanın insan ilişkilerindeki önemi" üzerinedir. Bu metinle öğrencilerde mültecilere yönelik farkındalık oluşturmak amaçlanmaktadır. Aynı zamanda öğrencilerde etraflarında bu türden zorluklar yaşayan kimselere yönelik duyarlılık da oluşturulmaya çalışılmaktadır. Etkinlikte öğrencilerden konu üzerinde arkadaşları ile konuşmaları istenmektedir. Bu durum da konuşma etkinliğinde öğretmenin yönlendirici ve yönetici rolünü ortaya koymaktadır.

Sevgi Kurtaracak Bizi isimli metne hazırlık amacıyla tasarlanan konuşma etkinliğinde, birbirinden farklı düşünceleri olan konuşmacıların bir konuyu jüri (münazara kurulu) önünde savunmalarını içeren münazara (tartışma) yöntemi kullanılmıştır (Gündüz, 2007:142). Öğrencilerden kitapta bulunan yönergeler doğrultusunda tartışmaları istenilmektedir. Etkinlikte öğrencilerden iki gruba ayrılmalrı, bir grubun insan ilişkilerinde sevginin önemli olduğunu, diğer grubun ise insan ilişkilerinde saygının önemli olduğunu savunmaları istenmektedir. Münazara sonunda etkinliğin değerlendirilmesinin, konuşma değerlendirme formları ile yapıldığı görülmektedir.

Erdemler temasının üçüncü etkinliği olan *Kırmızı Pabuçlar* isimli metne hazırlık amacıyla tasarlanan konuşma etkinliğinde Behçet Necatigil'in *Aile* isimli şiirinden yola çıkarak öğrencilerden aile kavramı üzerinde konuşmaları istenmektedir. Öncelikli olarak öğrencilerden şiiri okumaları, daha sonra ise şu soruları cevaplamaları istenmektedir:

“Aile kavramı size neler çağırıştırıyor?

Aileyi oluşturan bireyler arasındaki sağlıklı ilişki nasıl olmalıdır?

Şiirde sizinle konuşan kişi ailenin hangi bireyi olabilir?

Şiirdeki kişi sizce huzurlu mudur? Bunu hangi dizelerden anlıyorsunuz?

Aile bağlarının kuvvetli olmasını sağlayan başlıca değerler nelerdir?” (Kaya, 2018:24)

Metinden yola çıkarak sorulara cevap verme biçiminde uygulanan bu etkinlikte öğrencilerden katılımlı konuşma yapmaları istenmektedir.

Erdemler temasının dördüncü konusu olan *İnsanlığın Cesaret ve Onur Simgesi: Helen Keller* isimli metne hazırlık çalışması olarak tasarlanan konuşma etkinliğinde kullanılan yöntem, yaratıcı konuşmadır. Etkinlikte engellerine rağmen başarılı olan kimselerin hayatlarından kısa kesitlere yer verilmiştir. Öğrencilerden, örnek gösterilen bu dört kişinin ortak yönlerini tespit etmeleri ve istedikleri bir özellik ile ilgili iki dakika konuşmaları istenmektedir.

Doğa ve Evren temasının ilk konusu olan *Yer Çekimsiz Yaşam* metninin konuşma etkinliğinde, öğrencilerden uzayda yaşamla ilgili araştırma yapmaları, bu araştırmalarını görsel materyallerle destekleyerek sınıfta sunmaları istenmektedir. Bu yönüyle etkinlikte güdümlü konuşma yönteminin kullanıldığı söylenebilir.

Kitabın ikinci teması olan Doğa ve Evren'in ikinci konusu, *Rüzgâr* isimli bir şiirden oluşmaktadır. Diğer konuşma etkinliklerinde olduğu gibi bu etkinlik de metne hazırlık amacıyla tasarlanmıştır. Etkinlikte rüzgâr türbininin hangi amaçlar doğrultusunda kullanıldığının araştırılması ve bu sonuçların sınıfta paylaşılması istenilmektedir. Etkinliğin devamında ise öğrencilerden rüzgâr gücüyle çalışıp günlük hayatı kolaylaştırabilecek bir alet tasarlamaları ve bunu da arkadaşlarına

anlatmaları istenmektedir. Bu yönüyle etkinlikte güdümlü ve yaratıcı konuşma yöntemlerinin kullanıldığı söylenebilir.

İkinci temanın üçüncü konusu olan *Yeşil Gözlü Kardan Adam* isimli metindeki konuşma etkinliğinde uygulanan yöntem güdümlü konuşmadır. Etkinlikte orman yangınları ile ilgili gazete haberine yer verilmiş ve bu haberler doğrultusunda öğrencilerin insan kaynaklı doğal afetler hakkında düşünmeleri istenilmektedir.

Doğa ve Evren temasının içerisinde yer alan *Doğa ve İnsan* isimli izleme metninin konuşma etkinliğinde resimlerden yola çıkarak güdümlü konuşma yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilerden resimlerden yola çıkarak doğa ve insan ilişkisini sorgulamaları, bu düşüncelerini de arkadaşları ile paylaşmaları istenilmektedir. Konuya ait videoda anlatılanlarla konuşma etkinliği içerik yönünden uyumludur.

Milli Kültürümüz temasının ilk metni olan *Ülkem'in Renkli Haritası*'nın konuşma etkinliği, konuya hazırlık çalışması görevindedir. Temanın içeriğiyle uyumlu şekilde bu etkinlikler vasıtasıyla öğrencilerde millî birlik ve beraberlik düşüncesinin oluşması, bu düşüncenin onlara benimsetilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla güdümlü konuşma yöntemi tercih edilmiştir. *Bir Başkadır Benim Memleketim* şiirinin öğrencide oluşturduğu millî değerlerin ifade edilmesinin amaçlandığı bu etkinlikte, seçilen şiirin şarkı şeklinin özellikle medya ve sosyal medya aracılığıyla tanınır olmasının öğrencilerin ilgili konuyu algılamaları yönünden olumlu olduğu söylenebilir.

İlgili temanın ikinci konusu olan *Dünyayı Güldüren Adam* isimli metinde yer alan konuşma etkinliğinde öğrencilerden, metinden yola çıkarak güdümlü konuşma yapmaları istenilmektedir. Konu ile içerik uyumunun sağlandığı bu konuşma etkinliğinde Nasreddin Hoca'nın iki fıkrasına yer verilmiştir. Bu etkinlik vasıtasıyla öğrencilerde fıkraların edebi ve kültürel değeri yönünde farkındalık oluşturmak amaçlanmaktadır.

İlgili temanın üçüncü metni Arif Nihat Asya'nın *Bayrak* şiiridir. Bu şiire hazırlık amacıyla tasarlanan konuşma etkinliğinde öğrencilerden kendilerine verilen cümleleri tamamlamaları ve bunu arkadaşlarıyla paylaşmaları istenilmektedir. Etkinlik millî değerlerin aktarımı açısından önemli bir konumda bulunmaktadır. Bu etkinlik bir konuşma etkinliğinden ziyade bir yazma etkinliği şeklinde tasarlanmıştır.

Millî Kültürümüz temasının dinleme etkinliği olan *Bilmece* konusunun konuşma etkinliğinde öğrencilerden Karagöz gölge oyunu ile ilgili araştırma yapmaları, bu konuyla ilgili sorular hazırlayıp sınıf arkadaşlarına sormaları ve bu oyunun başında söylenen tekerlemeyi ezberlemeleri istenilmektedir. Bu etkinlikteki yönerge incelendiğinde öğrencilerden araştırma sonuçlarını doğrudan sunmak yerine araştırdıkları konu ile ilgili olarak arkadaşlarına soru sormaları istenilmektedir. Bu yönleriyle etkinlikte hafızada tutma tekniğinin kullanıldığı görülmektedir.

Milli Mücadele ve Atatürk temasının ilk konusu olan *İstanbul Liseli Küçük Hasan* metninin konuşma etkinliği türkü söyleme şeklindedir. Konuşma etkinliğinde Çanakkale Türküsü'nün seçilen kıtasının oluşturulacak gruplar tarafından canlandırılması yani beden hareketleri ile ezgili bir şekilde söylenmesi istenilmektedir. Bu sebeple ilgili etkinlikte hafızada tutma tekniğinin kullanıldığı söylenebilir.

Millî Mücadele ve Atatürk temasının ikinci metni olan *Mustafa Kemal'in Kağnısı* konusuna hazırlık amacıyla tasarlanan konuşma etkinliğinde resimden hareketle güdümlü konuşma yönteminin kullanılması istenilmektedir. Etkinlikte yer alan resimler vasıtasıyla millî mücadele döneminde kadınların rolü hakkında öğrencilerin fikir yürütmeleri ve bu fikirlerini belirtmeleri amaçlanmaktadır.

Millî Mücadele ve Atatürk temasının üçüncü konusu olan *Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri* isimli metnin konuşma etkinliğinde görsellerden hareketle güdümlü konuşma yöntemi kullanılmıştır. Etkinlikte, Atatürk'e ait görsellere yer verilmiştir. Buradan yola çıkarak Atatürk'ün metinde geçen kişilik özelliklerinin görseller vasıtasıyla öğrencilere kavratılması amaçlanmaktadır.

4. temada yer alan *15 Temmuz Şehitlerinin Adları Okullarda Yaşatılıyor* isimli metnin konuşma etkinliğinde görselden hareketle güdümlü konuşma yöntemi kullanılmıştır. Etkinlikte görsel olarak EBA'nın 2016'da düzenlediği "15 Temmuz ve Şehitler" konulu resim yarışmasına katılan öğrencilerin eserlerinden biri kullanılmıştır. Konu ile görselin uyumlu olması öğrencilerin konuşma etkinliği sırasındaki düşüncelerini, metni okuma süreçlerine aktarabilmelerine imkân sağlayacak niteliktedir. Bu konuşma etkinliği aracılığıyla öğrencilere demokrasi ve millî birlik değerlerinin kazandırılmasının amaçlandığı görülmektedir.

Vatandaşlık temasının ilk konusu olan *Ak Sakallı Bilge Dede* isimli metnin konuşma etkinliğinde, eleştirel konuşma yöntemine yer verilmiştir. Eleştiri "bir insanı, bir eseri, bir konuyu doğru ve yanlış yanlarını bulup göstermek amacıyla inceleme işi, tenkit" şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2018). Bu yönüyle eleştiri toplumsal iletişimde önemli konumda bulunur. Etkinlikte, metindeki yönergelerden yola çıkarak öğrencilerden eleştirel konuşma yöntemini uygulamaları beklenilmektedir.

Vatandaşlık temasında yer alan *Yemeğin Buharını Yiyen, Ücretini Para Sesi Olarak Öder* isimli dinleme konusunun konuşma etkinliğinde *Kral ve Değirmencinin Öyküsü* isimli bir metin verilmiştir. Öğrencilerden bu metni okumaları ve metnin altında yer alan sorulara cevap vermeleri istenmiştir. Güdümlü konuşma yönteminin kullanıldığı bu etkinlikte öğrencilerden metinden hareketle adalet, hukukun üstünlüğü kavramları ile ilgili fikirlerini belirtmeleri istenilmektedir. Bu şekilde hem dinleme metninde geçecek kavramlara öğrencilerin aşına olmasının hem de bu değerlerin onlar tarafından kazanılmasının amaçlandığı söylenebilir.

Vatandaşlık temasının *Sorumluluklarımız* isimli konusunda yer alan konuşma etkinliğinde öğrencilerden gruplar oluşturarak yöneticilerin ve vatandaşların görev, sorumlulukları hakkında araştırma yapmaları, elde ettikleri sonuçları da sınıf arkadaşları ile paylaşmaları istenmektedir. Güdümlü konuşma yönteminin uygulandığı bu etkinlikte öğrencilerden konuşmaları sırasında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini (oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak, son olarak) kullanmaları istenilmektedir.

Vatandaşlık temasının son konusu olan *Harman Yerinde'nin* konuşma etkinliğinde, metinden hareketle güdümlü konuşma yöntemi yer almaktadır. Öğrencilerden, *Ağustos Böceği ile Karınca* fablını okumaları, çalışma ve üretme ile ilgili duygu, düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşmaları istenilmiştir. Ayrıca etkinlikte bulunan metin ile ilgili bilgiler, konuya yönelik sorularla desteklenerek öğrencilerde kalıcı öğrenmelerin sağlanması amaçlanmaktadır.

Altıncı tema olan Sağlık ve Spor'un ilk konusu *Goool!*'dür. Bu metne hazırlık çalışması olarak tasarlanan konuşma etkinliğinde öğrencilerden başarılı bir sporcunun hayatını araştırmaları ve onunla ilgili bilgileri arkadaşlarına sunmaları istenmektedir. Etkinlikte araştırılan sporcunun bütün özelliklerinin, kaynak göstererek sunulması gerektiği vurgulanmaktadır. Görüldüğü gibi bu sorularla öğrencilere bilimsel araştırma becerisinin de kazandırılması hedeflenmektedir. Bu yönüyle etkinlikte güdümlü konuşma yönteminin kullanıldığı söylenebilir.

Altıncı temanın ikinci konusu olan *Benim Adım: Şeker Çocuk* isimli metnin konuşma etkinliğinde öğrencilerden kelimeleri eksik verilen atasözlerini doldurmaları istenmektedir. Daha sonra onlardan bu atasözlerinden yararlanarak sağlığın önemi konusunda duygu ve düşüncelerini paylaşmaları istenilmektedir. Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma yönteminin

uyulandığı bu etkinlikte öğrencilerin atasözlerini kendileri tamamlamaları konuşacakları kavramlarla ilgili kültürel bilgi birikimlerini yansıtmalarına imkân sağlayacaktır.

Altıncı temada yer alan *Yeterli ve Dengeli Beslenme* isimli metnin konuşma etkinliğinde öğrencilerden iki çeşit sebze ve meyve belirmeleri, bunlarla ilgili araştırma yapıp sonuçlarını arkadaşları ile paylaşmaları istenilmektedir. Bu etkinlik aracılığıyla öğrencilerde dengeli beslenme konusunda farkındalık oluşturulmaya çalışılmaktadır. Etkinlikte güdümlü konuşma yönteminin kullanılmasının amaçlandığı görülmektedir.

Sağlık ve Spor temasının *Hastahane* isimli konusunun konuşma etkinliğinde, metinden hareketle güdümlü konuşma ve yaratıcı konuşma yöntemi yer almaktadır. Etkinlikte öğrencilerden, çocukların hastane korkularını oyuncakları sayesinde yendiklerini anlatan bir haber metninden yararlanarak hastaneye karşı ön yargının sebeplerinin neler olduğunu ve bunları aşmak için neler yapılması gerektiğini söylemeleri beklenilmektedir.

7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nın yedinci teması olan Mimari Eserler'in ilk konusu *Belkıs Tiyatrosu*'dur. Bu metne hazırlık amacıyla hazırlanan konuşma etkinliğinde öğrencilerden bir mimari eser seçmeleri, bu eserler ile ilgili araştırma yapıp sonuçlarını arkadaşları ile paylaşmaları istenilmektedir. Güdümlü konuşma yönteminin uygulandığı bu etkinlik vasıtası ile mimari eserlere gerekli özen ve saygının gösterilmesi konusunda öğrencilerde farkındalık uyandırılmaya çalışılmaktadır.

Geleneksel El Sanatları Çarşısı isimli metnin konuşma etkinliğinde öğrencilerden görselleri verilen bir el sanatı hakkında bildiklerini arkadaşları ile paylaşmaları istenilmektedir. Bu etkinlikte güdümlü konuşma yöntemi tercih edilmiştir.

Güdümlü konuşma yönteminin kullanıldığı *Müzik, İnekler, Çiçekler ve Başka Şeyler* isimli metinde öğrencilerden gruplar oluşturmaları ve Türk Beşleri üyelerinden birini seçmeleri istenilmektedir. Daha sonra her gruptan araştırma sonuçlarını arkadaşları ile paylaşmaları istenilmektedir.

Yedinci temanın son konusu olan *Ay Şairi*'nde konuşma yöntemlerinden tartışma kullanılmıştır. Etkinlikte *Yazarlar Ne Yazarlar?* isimli metinden yola çıkarak duyguları ifade etmede şiirin mi yoksa düz yazının mı daha etkili olduğu konusunun öğrenciler tarafından tartışılması istenilmektedir.

Sekizinci temanın ilk konusu olan *Buluşa Doğru*'da yer alan konuşma etkinliğinde tartışma yöntemi kullanılmıştır. TDK'nin Güncel Türkçe Sözlüğü incelendiğinde tartışmanın, birbirine zıt düşüncelere sahip olan kişilerin bu fikirlerini savunmaları, şeklinde tanımlandığı görülmektedir (TDK, 2018). İlgili etkinlikte, öğrencilerden bu zamana kadar yapılmış en önemli buluşun ne olduğu ve niçin bu buluş olduğu konusundaki kendi görüşlerine arkadaşlarını inandırmaları istenilmektedir.

Bilim ve Teknoloji temasının *Kara Tren* isimli konusunun konuşma etkinliğinde katılımlı konuşma yöntemi yer almaktadır. Etkinlikte yer alan haber yazısı vasıtasıyla teknolojinin geldiği noktanın öğrenciler tarafından değerlendirilmesi istenilmektedir.

Medya Yalnızca Televizyon ve Gazeteden İbaret Değildir isimli metinde yer alan konuşma etkinliğinde tartışma yöntemi kullanılmıştır. Etkinlikte sınıfın iki gruba ayrılması ve grupların medya araçlarının toplum üzerinde olumlu mu yoksa olumsuz etkide mi bulunduğunu savunmaları istenilmektedir. Bu etkinlik vasıtasıyla öğrencilerin tartışma kurallarını öğrenmelerinin amaçlandığı söylenebilir.

Sekizinci temanın ve kitabın son konusu olan *Patent*, bir izleme metni şeklinde tasarlanmıştır. Güdümlü konuşma yönteminin olduğu bu metinde, buluşları yapanların hakları

konusunda öğrencilerin fikirlerini paylaşımları istenilmektedir. Öğrencilerde bu etkinlik vasıtası ile patent konusunda farkındalık oluşturmak istenilmekte ve bu durumun da bir hak olduğunun unutulmaması gerektiği vurgulanmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Araştırma sürecinde incelenen ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kullanılan konuşma yöntem ve tekniklerine ait tablo aşağıda yer almaktadır:

Tablo 1: Konuşma yöntemleri

Konuşma yöntemleri	Kullanım sayısı	Yüzdelik dilim (%)
Serbest konuşma	-	-
Güdümlü konuşma	21	61,76
Kelime, kavram havuzundan seçerek konuşma	1	2,94
Katılımlı konuşma	2	5,88
Yaratıcı konuşma	3	8,82
Empatik konuşma	-	-
Tartışma	4	11,76
Eleştirel konuşma	1	2,94
Hafızada tutma yöntemi	2	5,88
Toplam	34	100

Tablo 1 incelendiğinde en çok kullanılan yöntemin güdümlü konuşma olduğu görülmektedir. Bu yöntemin genelde hazırlanan ödevin sunumunun yapılması, belirli bir konu hakkında duygu ve düşüncelerin açıklanması şeklinde uygulandığı tespit edilmiştir. Tartışma yöntemi ise kitap genelinde dört kez kullanılarak ikinci en fazla kullanılan konuşma yöntemi olmuştur. Diğer konuşma yöntemlerinden yaratıcı konuşma üç kez, katılımlı konuşma ve hafızada tutma yöntemi iki kez, eleştirel konuşma ve kelime, kavram havuzundan seçerek konuşma ise birer kez kullanılmıştır. Kitapta serbest konuşmaya ve empatik konuşmaya yönelik etkinliklere yer verilmediği tespit edilmiştir. Konuşma etkinliklerinin genelde metinlere hazırlık niteliğinde tasarlandığı görülmüştür.

7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda yer alan konuşma etkinliklerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılan bu çalışma sonucunda etkinliklerin genel olarak öğrencilerin konuşma becerisine olumlu yönde katkı sağlayacak nitelikte olduğu tespit edildi. Gündüz (2007:132), iyi konuşabilmenin, bazı fiziksel özelliklerden dolayı, doğuştan gelen bir yetenek olduğu yönünde genel bir düşüncenin bulunduğunu ifade eder. Bu duruma ek olarak Gündüz (2007:132), bu özellikleri bulunmayan kişilerin de güzel ve etkili konuşabildiklerini belirtir. Bu durumun sağlanmasında bireylerin alacağı eğitimler etkin konumda yer almaktadır. 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'ndaki konuşma etkinliklerinde kullanılan yöntem ve teknikler incelendiğinde genel olarak tercih edilen yöntemin güdümlü konuşma olduğu tespit edildi. Güdümlü konuşmaya başlangıç olarak ise haber metninin, görsellerin, örnek olayların, öykü, şiir gibi metinlerin, yaşamıyla örnek olan kişilerin, kavramların vb. kullanıldığı görülmüştür. Bu konuyla ilgili olarak Göçer (2008:207) Türkçe ders kitaplarına yönelik araştırmasında, resimden hareketle konuşma, metne yönelik soruları cevaplama gibi yöntemlerin konuşma becerisi etkinliklerinde kullanıldığını belirtir. Güdümlü konuşmaya ek olarak kitaptaki etkinliklerde tartışma yöntemi, eleştirel konuşma yöntemi, katılımlı konuşma, sunum yapma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma gibi yöntemlerin de kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu etkinlikler vasıtasıyla öğrencilerin özgüvenlerinin gelişmesine, üst düzey bilişsel becerilerinin harekete geçirilmesine, toplum içinde saygı içinde iletişim kurabilmeyi öğrenmelerine katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'ndaki konuşma etkinliklerinin tamamının derste işlenecek konuya hazırlık amacıyla tasarlandığı görüldü. Konuşma etkinliklerinden yeterli verimin alınabilmesi için

çok boyutluluğun göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu etkinliklerin sadece hazırlık aşamalarında değil, dersin diğer bölümlerinde de kullanılması öğrenilenlerin kalıcı olması bakımından öğrencilere ve öğretmenlere avantaj sağlayacaktır. Çünkü konuşma etkinlikleri öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerinin en temel yollarından biridir. Bu etkinlikler vasıtasıyla öğrencilerin öz benliklerinin gelişmesi, kendilerine güven duymaları, toplum içinde saygılı davranmaları, atılganlık, özdenetim, kendini özgürce ifade edebilme gibi özellikleri kazanmaları mümkün olabilmektedir. Konuşma etkinliklerinin, hazırlık çalışmalarının yanında ders sonunda konuyu toparlayıcı veya dersin ana fikrini açıklayıcı biçimde tasarlanması öğrenilenlerin zihne kalıcı biçimde kodlanmasında yardımcı olacaktır.

Eğitim süreçlerinin genelinde olduğu üzere konuşma eğitiminde de hedeflenen kazanımlara ulaşılmasında öğretmenlerin tutumlarının, uygulamalarının öğrencilerin gelişiminde önemli etkisi bulunmaktadır. Epçaçan ve Okçu (2010:47) ders kitaplarının öğretmenler tarafından yeterli görülme durumlarının hedeflenen kazanımlara ulaşmada önemli konumda olduğuna değinir. Bu konuda Güneş (2014:23) konuşma becerisinin geliştirilmesi sürecinde öğrenciye güven verme, fırsat sağlama, uygun ortam hazırlama, dönüt verme gibi uygulamalara dikkat çeker. Demirel (1992:35) konuşma becerisinin geliştirilmesinde “soru-cevap, tartışma, münazara, rol yapma...” gibi yöntemlerin uygulanmasının öğretmenler tarafından desteklendiğini belirtir. Dinleme ve konuşma arasındaki ilgiye dikkat çeken Uçgun (2007:66), Türkçe öğretmenlerinin iyi birer konuşmacı olması gerektiğini ve öğrencilerin de “iyi birer dinleyici” olmaları yönünde gayret gösterilmesi gerektiğini belirtir. Hafıza tutma tekniği olarak da isimlendirilen ezbere konuşma yöntemi düzyazıya dayalı metinlerde dinleyicinin en az ilgi gösterdiği konular arasında yer alır. Ezbere şiir okumada ise duyguların harekete geçmesinden dolayı dinleyicilerin ilgisi çekilebilmektedir (Gündüz, 2007:135). Bu durumda seçilen şiirin, kitapta yer alan metin ile uyumlu olması öğrencilerin metne hem duygusal hem de zihinsel olarak hazırlanmalarına yardımcı olacaktır. Topluluk önünde şiir, şarkı, türkü vb. okuma bireylerin özgüvenlerinin kazanılmasında etkili konumda bulunmaktadır. Uygulama aşamasında dikkat edilmesi gereken konuşma yöntemlerinden biri de katılımlı konuşmadır. Bu konuda Gündüz (2007:136), karşıdaki kişinin düşüncelerini yalanlamanın, önemsememenin ahlaki olmadığını vurgulayarak, konuşanı saygıyla dinlemenin ve onun görüşlerine değer vermenin bireylerin birbirine yaklaşmasını sağlayacağını belirtir. Bu sebeple katılımlı konuşma etkinliklerinde öğretmenlerin demokratik bir sınıf ortamını oluşturması kazanımlara ulaşma açısından önemlidir.

Bu araştırmada incelenen kitapta tespit edilen bazı konulara dair öneriler bulunmaktadır. İlk olarak *Kardan Adam* metninin konuşma etkinliği incelendiğinde metin ile konu arasında içerik yönünden uyum sağlanamadığı görülmektedir. Metinde, çocuklar bir yandan kardan adam yaparken bir yandan da karın oluşumuna ve uzay araştırmalarına yönelik bilgilerini paylaşmaktadırlar. Konuşma etkinliğinin konusunun ise orman yangınları olduğu görülmektedir. Bu konunun yerine küresel çölleşme, yağışların azalması vb. ile ilgili bir habere yer verilmesinin metin ile konuşma konusu arasında uyumun sağlanmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir. *Bayrak* şiirine hazırlık amacıyla tasarlanan konuşma etkinliğinde öğrencilerden kendilerine verilen cümleleri tamamlamaları ve bunu arkadaşlarıyla paylaşmaları istenilmektedir. Etkinlik millî değerlerin aktarımı açısından önemli bir konumda bulunmaktadır. Bu etkinlik bir konuşma etkinliğinden ziyade bir yazma etkinliği şeklinde tasarlanmıştır. Bu sebeple ilgili bölümün yazma etkinliklerinde kullanılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Akkaya, N., Ünal, E. (2016). *İlk ve ortaokullarda Türkçe öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Cüceloğlu, D. (2010). *İnsan ve davranış*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Demirel, Ö. (1992). İlkokullarda Türkçe öğretimi ve sorunları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 31-38.
- Epçayan, C., Okçu, V. (2010). İlköğretim Türkçe ders kitaplarının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, 187, 39-51.
- Göçer, A. (2008). İlköğretim Türkçe ders kitaplarının ölçme ve değerlendirme açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 197-210.
- Gündüz, O. (2007). Konuşma Eğitimi. Ahmet Kırkkılıç, Hayati Akyol (Edt.), *İlköğretimde Türkçe öğretimi*, (s. 93-147). Ankara: Pegem Akademi.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Güneş, F. (2010). Ninnilerin çocukların dil ve zihinsel gelişimine etkisi. *ZfWT*, 2(3), 27-38.
- Güneş, F. (2014). Konuşma öğretimi yaklaşım ve modelleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 1-27.
- Kaya, M. (2018). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 7 ders kitabı*. Ankara: Dersdestek Yayıncılık.
- Millî Eğitim Temel Kanunu. 14/06/1973. 5 (12), 2342.
- MEB. (2018). *Türkçe dersi öğretim programı*. Ankara: MEB.
- Öz, F. (2011). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sever, S. (2011). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- TDK (-). *Eleştiri*. 01.12.2018 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=ELE%C5%9ET%C4%B0R%C4%B0 adresinden alınmıştır.
- TDK (-). *Tartışma*. 01.12.2018 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=TARTI%C5%9EMA adresinden alınmıştır.
- Türkben, T. (2018). Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin tür ve tema açısından incelenmesi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 2152-2166.
- Uçgun, D. (2007). Konuşma eğitimini etkileyen faktörler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(1), 59-67.
- Yalçın, A. (2002). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.